

primū hīs rixosis ad iracūdiā puocant
Et talis q̄ sic sciēter puocat primū oīum
pctōz q̄ ille in tali ira cōmittit. siue ī hīs
maledicēdo vel blasphemādo. siue in factū
pctiēdo reus erit. **U**n̄ si ille q̄ irascitur
frī suo re⁹ erit iudicio. cui⁹ tūc ille re⁹ erit
q̄ non solū irascit. s̄ etiā primū ad iraz p̄-

Suocat. **Nonum** p̄ceptū est. **Non cō-**
cupisces rem primi tui. **S**upius ī
septimo p̄cepto p̄hibuit furtū. s̄ aut̄ p̄hi-
bet cōcupiscentiā cordis dicēs: **Nō cōcu-**
pisces zc. **C**ontra s̄ p̄ceptū p̄mo illi fa-
ciunt. q̄ deliberato aīo p̄cupiscūt rē primi
et oīno p̄ eadē rē laborāt. vt sibi eam aue-
rant si possent vel si nō timerēt suspēdiū vī
cōfusiōē. **S**ecūdi q̄ cōcupiscūt iustas
res. s̄ ad malū vsū. i. ad peccādū. puta ad
vanā glīam exercēdaz. vel ad luxuriā. vel
ad crapulā. **T**ertij q̄ nimio affectu occu-
pant secū tpalibz ita q̄ obliuiscuntur de
his q̄ sunt dei ⁊ p̄puz saluū. **D**ecimū
p̄ceptū est. **Non concupisces vxor-**
rem primi tui. **U**bi p̄hibet oīs cōcu-
piscētia carnis. sicut ī sexto p̄cepto p̄hibet
act⁹ luxuriē. s̄ aut̄ p̄hibet cōcupiam luxu-
riē. **U**bi sciendū q̄ s̄ p̄ceptū faciūt tria
genera hōiūz. **P**rimi q̄ deliberate cōcu-
piscūt et libet̄ actū ope p̄petraret si possi-
bile ipsis foret. vel si nō timerēt mundū. vī
scandalū hōiūz. **S**ecūdi q̄ se lauant ⁊ or-
nant vt cōcupiscant. **T**ertij q̄ nō concu-
piscūt nec volūt cōcupisci nec actuz facere
p̄ponūt. s̄ tm̄ delectant̄ in morosa delecta-
tione cum plena ratione. et talis morosa
delectatio est peccatum mortale.

Sermo cxliiij.

De nouem peccatis alienis.

Alienis par
te suo tuo. p̄s. xviij. **U**bi sciendū
q̄ nouē sūt pctā aliena. q̄z si pec-
cator in vno ī morte deplensus fuerit dā-
nat. recte sic p̄p̄ pctm̄ p̄p̄m. **Q**uoz pri-
mū est **Iussio.** scz qn̄ q̄s iubet alter pec-
care. **V**erbi gr̄a. **S**ic dñs iubet famulum
vel p̄r iubet filiū. et dñā iubet famulā. hec
facere q̄sunt p̄ charitatē dei et primi. **S**ic

rustici iubent famulos suos dāna inferre
primis cū pecoribz suis in gminibz vel sege-
tibz. vel etiā dñā q̄ iubet ancillā ad p̄tū
alteri⁹ ire. et ibi gramina recipe. qd̄ tamen
cognoscit esse p̄ volūtate illi⁹ cuius ē p̄tū.
Ite mechanici q̄ iubēt suos famulos infi-
deliter laborare. sua artificia. sic p̄anifices
q̄ iubent p̄anos nimis excessiue laniare dis-
cedere siue extrahere. **E**t caupones q̄ iubēt
familiā suam mensuras nō debite replere.
Silr sartores ⁊ pistores q̄ iubēt suos suos
infidelit̄ laborare. **E**t p̄entes q̄ iubēt filios
vel filias choricare. et sic de alijs. qz q̄cqd̄
iussisti qd̄ est p̄ charitatē dei ⁊ primi. ī isto
re⁹ es et dānaberis cū illis q̄ s̄ p̄petraret
ex iussu tuo. **U**n̄ **Sap. xviij.** **S**ili p̄gna
hu⁹ cū dñō afflicti⁹ ē. **S**ed q̄rit: vtz etiā
tales teneātur ad restitutionē. **R**ndet q̄
sic qn̄ q̄s p̄babilē credit secutaz esse abla-
tionē vel dānū vel noīe suo factū postea ra-
tum habuit. alias nō. **S**ecūdum pec-
catū alienū est **Consilium.** **Q**uicunqz
ḡ alteri malūz p̄suluīt. siue suo inferiori si-
ue suo supiori. vel cuiqzqz aliq̄ dānabit cū
illo q̄ opus p̄ficiat. **U**n̄ peccāt mali p̄silia-
rij dñoz q̄ suadent guerras rapinas et ex-
actiones. vel q̄ suadēt fornicatiōes vel fur-
ta. et h̄mōi. **S**ilr q̄cunqz dat cōsiliū vnde
dānū. primo infertur. vt noua telonea in-
stitui. vel antiq̄ augmētare. vel etiaz ex-
actiones. et celsus paup̄z aggranare. **I**te
q̄ in magnis ciuitatibz dant cōsilia ad no-
uas institutiones p̄ cōitatē. tales rei erunt
oīnz illoz pctōz q̄ ex cōsilio eoz p̄petrata
sūt. vī in postez p̄petrabūt. et eoz p̄gna ac-
cidentalīs sp̄ augmētabit vsqz ad nouissi-
mum scz diē si sic decedūt. **E**rgo q̄libet p̄-
cauere sibi d̄z. ne det malū p̄siliū vī doctri-
nam malā. qz talis corā deo homicida re-
putabitur. **U**n̄ **Aug. sup Job.** **H**omici-
da diabol⁹ d̄. nō q̄ gladio armat⁹ vī fer-
ro cinct⁹ ad hominē veniat. s̄ qz malū h̄bū
seminat. **N**oli ergo te facere homicidam.
mala fratri tuo persuadendo. **E**t mali cō-
siliarij sunt sicut diabolus. qui semper ma-
lum suadet. et quia sunt sibi similes in cul-
pa. consequenter erunt ei similes in p̄gna.

Sed boni consiliarii sunt sic angeli dei qui se
suadent homini quod bonum et utile est sibi. et
etiam ea que sunt pacis. et ideo merito cum an-
gelis vitam eternam possidebunt. **Sciendum**
quod mali consiliarii ut frequenter turpiter mo-
riuntur. ut patet de principibus qui dederunt consilium
protra Danieli prophetam. ut ille mitteretur in
lacum leonum. qui postmodum per se in lacum sunt
missi. et a leonibus deuorati. **Ecd. xx. vij.** Fa-
ciendi consilium nequissimum super ipsam deuoluet
Tertium peccatum alienum est **Consensus**
Eius quod ex corde diligit malum quod aliter facit.
imo et fauet sibi in his. tales etiam digni sunt
morte. quia nulli placere debet illud quod deo
maxime displicet. **Ergo** si non iussisti vel non
consulueris. sed solum consensisti ad mala facien-
da. que sine tuo consilio vel consensu non fuisset
perpetrata. reus eris omnium illorum peccatorum. et
propterea dannaberis cum faciendis consensum.
Rth. j. Digni sunt morte non solum qui faci-
unt. sed etiam qui consentiunt faciendis. **Ergo** qui
cumque preest alteri vel alicui ciuitati vel coi-
tati. licet non intreat mala facere nec consulat
sed solum consentiat malefaciendis. et permittit
fieri mala. vel propter lucrum temporale. vel fauorem
humanum. vel propter timorem. reus erit omnium
malorum que sub domino eius fiunt. **Un Sap. vi**
Judicium durissimum fiet his qui prestant. **Hoc**
adulterare debent qui lutores fouent in domibus
eorum. vel in suis ciuitatibus. et sic de alijs ma-
lis que sine consensu eorum fieri non possent.
Quartum peccatum alienum est **Adulatio**
Et rei in his sunt illi qui peccatum commendat illo-
rum qui male faciunt. per quod dannabuntur. Nam qui
ita laudat vel adulatur malefaciendis. rei
sunt sicut illi qui peccata perpetrat. **Pro**
quod sciendum quod vitia per adulatorem iam in presenti
tempore acquirunt sibi virtutum nomina. **Nam** su-
perbia vestium honestas est nuncupata. ut di-
cendo. **Bene** decorat te ista tunica. quod
bene decorat te illud pepulum. vel quod pulcre
incedis in tali veste. **Et** qui in hoc imitantur
luciferum in superbia extollendo se super alios.
in his commendatur quod est valde nocuum et
reprehensibile. quia christus dicit in euangelio.
Qui se exaltat humiliabit. **Secundo**
auaricia nominatur prudentia. ut cum quis die

noctumque omnibus viribus laborat per acquisitionem
reperit temporalium sine iuste sine iniuste. qui
cumque modo ipse potest. sine sit cum deo sine
non. minime curat. omnem sollicitudinem ad
bitens quod temporalia possit congregare. et cum
tanta auaritate quod nunquam satiat. **Et** in hoc
compatur inferno. **Aug.** ad quendam comi-
tem. **Auarus** inferno est similis. imo auar-
us est peior inferno. **Infernus** enim quatos
cumque deuorauerit nunquam dicit satis. sic et
si omnes thesauri perfluxerint in auarum. nunquam
diceret. satis est. et talis ab adulatoribus non
nominatur auarus sed puidus. **Tertio** disso-
lutio socialis iocunditas est nominata. ut cum
quis conformatur se alijs indifferenter sine illiciti.
sine in illicitis. in bonis sine in malis. sicut
in choriando. saltando. et ludendo. talis ab
adulatoribus non nominatur dissolutus sed so-
cialis sine socius. **Talis** qui sic se conformatur
malis et illicitis. postmodum habebit socie-
tatem omnium demonum et dannatorum. et care-
bit societate dei. et omnium sanctorum. **Quar-**
to astutia ab ipsis adulatoribus prudentia
nominatur. ut scilicet quando quis est astutus in mercan-
cijs et malis suis negocijs. et lucrat menti-
endo et decipiendo. proximos. tales ab adu-
latoribus huius mundi prudentes nominantur. **Un**
Lud. xvj. Filij huius seculi sunt prudenti-
ores filiis lucis in generatione sua. **Quin-**
to lara conscientia libertas animi nominatur. ut
cum quis sine timore dei viuit. nihil curans
nec times deum. in locutionibus cogitationibus
sive in opibus. sed sine timore dei peccat. et que
delectabilia sunt carni perpetrat. tales enim leti
ab adulatoribus nominantur. de quibus dicit dominus
Lud. vij. **De** vobis qui nunc ridetis. **Sexto**
garrulitas affabilitas nominatur. ut cum quis est
garrulosus sive vir sive mulier. et scurrilia
verba. proferens. non curando verum deus in hoc
offendat. tales nominantur ab adulatoribus so-
laciofi. in quibus multi peccant. concitando scilicet
homines annosos ad iracundiam blasphemiam
et ad maledicendum. qui ex senio mirabiles sunt
et impatiētes. et in quibus tales commoti sic pec-
cant. reducat in eos qui concitauerunt illos.
Et ulterius habemus videre quod virtuo-
si derident. quia quando quis est abstinentes et vult

vinere in p̄tate. qui tñ in necessarijs cōtē-
tatur et bibit ceruisiā vbi bñ posset bibere
vinū. talis parcus et auar⁹ noīat. q̄si non
audeat vinere de bonis sibi cōcessis. et tñ
talis nisi ppter deū s̄ dimittit. q̄ scit se esse
redditur⁹ rōnem de omnib⁹ creaturis quō
illis vsus sit. vel etiam ideo in abstinentia
vult vinere. vt paupib⁹ eo melius possit s̄
uenire. **Secūdo** si quis diligit humili-
tate. exemplo christi q̄ dicit: **D**iscite a me
q̄ mitis sum et humilis corde. q̄ humilita-
tem studet fuare in verbis et factis. et nitit̄
cauere scandalum. s̄m illud dictuz christi
Matth. xviij. **V**e homi p̄ quē fit scanda-
lum. talis ab adulatorib⁹ hypocrita noīat.
Tertio maturitas. s̄ cum q̄s mature īce-
dit in v̄bis et factis. timens leuitatē mēti
ōndere. talis maturitas amaritudo noīat.
Quarto quies deuotiōis. vt cuz q̄s ni-
tū expellere extraneas occupationes. et
deo quietū et trāquillū cor offerre. t̄is q̄s
deuotiōis pigricia noīat. **Quinto** sim-
plicitas. cū q̄s s̄m p̄betam in simplicitate
cordis querit deū. talis simplicitas stulti-
cia noīat. **Job. xij.** **D**eridet iusti simplici-
tas. **Sexto** timor dei stricta p̄sciētia no-
minat. s̄ cum q̄s timet deū. et nō vult deū
offendere in v̄bis nec in factis. **Septi-
mo** fugere publicā et malā societate sin-
gularitas noīatur. vt qñ q̄s vult sibi p̄ca-
uere a mala societate. adūtes illud dictuz
p̄s. **Cū** sancto s̄c̄t⁹ eris. et cū p̄uerso p̄-
teris. talis dī singularis vel despector p̄xi-
mi. **Octauo** cuz q̄s iusticiā q̄rit et exigit
tūc austerus et impatiēs noīat. **Nono**
cum quis est bonę cōsolationis. et p̄tea
diligit ab hōib⁹. ille adulator nominatur.
Decimo si q̄s correctioni p̄xiimi intēdit
p̄sumptuosus nominatur. et sic de alijs.
Quintū peccatū alienū est **Rekursus**
Sic sunt qui sunt defensores malefactorū
Ergo si potens es et in municipio tuo vel
castro tueris raptōres cū suis rapinis. reus
eris omniū illoz peccatorū. **S**i es receptor
hospitū et recipis in domū tuā homīes nō
bonos. et administras eis cibaria illicita et
p̄hibita. s̄ in quadagesima lacticia. cū

alias sunt sani et fortes et possent bñ vti ci-
bo quadagesimali. s̄ ppter lucrū admini-
stras eis q̄cquid desiderāt. et q̄d p̄hibitu⁹
est ab ecclesia. peccāt tā comedētes q̄ etiā
illi q̄ administrāt ppter lucz tpale eis ta-
lia fercula. **E**t si aliq̄s hospes diceret: vi-
deāt ipsi. q̄d ad me? **R**ñ deo q̄ ex charita-
te obligam⁹ monere p̄ximū i his q̄ sūt sa-
lutis. et non eis administrare occasionem
peccandi. **I**te si es pincerna et hospitio re-
cipis malos. s̄ lusores. blasphematores. et
lenones. q̄ cū meretricib⁹ peccāt q̄s secum
ducūt. q̄nō sunt legitime vxores eoz. et
s̄ facis ppter lucrū tpale. reus eris oīum il-
loz pctōz. **I**te p̄familias q̄ recipit et te-
net familiā. s̄ famulū vel famulā s̄l peccā-
tes in sua domo. reus erit illi⁹ pcti. **E**t bre-
uiter q̄cquid in domo tua cōmittit quod
est p̄ deū. eius tu reus eris. **E**xemplū **R**
de his q̄ hospitio recipiūt malefactores p-
pter lucrū. **L**egitur q̄ quidam taberna-
rius propinans vinum. omnes tam bonos
q̄ malos in suam domum recepit. et p̄mi-
sit eos in domo sua ludere. choricare. blas-
phemare. inebriari. lenones et meretrices i
simul peccare. et alia multa mala. **S**emel
vna die dominica cum vinum de cellario
portaret. et ante ianuā attulit hospitib⁹ ex-
tra domum sedentib⁹. q̄ dom⁹ plena erat
hospitibus. ecce ventus turbinis eum vio-
lenter rapuit. et sursum in aera leuauit i cō-
spectu totius populi. **E**t cū sic a demoni-
bus leuaretur. clamauit cōpuncto corde:
o deus quid fiet de anima mea. tūc demo-
nes permiserunt eum cadere in vno campo
dicentes: quia oblitus es omnia transito-
ria et corpus proprium. vite vxoris filioz
atq̄ amicorum tuorum. et deum solū pro
anima tua cōpuncto corde rogasti. ideo nō
possumus te vltra ducere. quia omnipotēs
non vult nos permittere nostram in te ex-
ercere voluntatem. eo q̄ cōpuncto corde i-
uocasti eum. et si hoc non fecisses. cum cor-
pore et anima te ad infernum duxissemus.
et s̄ dicto disparuerūt. et inuentus in cam-
po reportatus est ad domum. et postq̄ cō-
ualuit se emendauit et tabernam amouit

Sermo

et ampli⁹ nunq³ p^omisit aliquē i^o domo sua
ludere vel blasphemare vel chonigare sine
alia mala exercere.

Sermo cxlv. Et est continuatio p^ocedentis.

H occultis me

A is munda me. ps. Quantū ad se-
cundā ptem p^ocedētis s^omonis. s^o
dicendū est de alijs q^uatuor peccat^{is} alienis
Unde sciendū q^u sextū peccatū alienū ē
Participatio in peccatis. s. cu³ q^us
ptem in lucro peccati habet. p^o cōsequens
etiā et p^ognaz habebit peccati. vt q^u scienter
emūt rapinā vel furtū et inde comedūt et
bibūt. tales tenētur ad restitutionē. intan-
to q^uto d^o illis reb^{us} vsi sunt. vt si sex vl^o octo
comedissent vnū pullū furtine ablatū. q^uli-
bet tenet^{ur} restituere suam ptem. **S**ilr itelli-
gendū est de his q^u a iudicis dona et munu-
scula receperūt. tales tenet^{ur} restituere nō ip-
sis iudicis s^o illis a quib^{us} ipsi p^o vsurā extor-
serūt si hnt^{ur} noticiā eor^{um}. **S**i aut^{em} nō habēt
noticiā illo^{rum}. tūc restituere dnt^{ur} s^om cōsiliū
sui cōfessoris. vel paupib^{us} vel ad alios pi-
os vsus. **I**dē dicendū est de lusorib^{us} q^u bo-
na p^o ludū acquisierūt. **N**ā nullus d^o cum
talib^{us} bitere nec comedere. nec ipsis pecu-
nias ad ludū accōmodare. nec etiā tena-
rios istos q^us ad lumē exponūt recipe. **S**ic
hi q^u q^u cōburunt lumina p^o vno denario
recipiūt bñ aliq^u q^utuor denarios in reco-
pensaz. tales tenent^{ur} ad restitutionē s^om cō-
siliū p^ofessoris. **I**tem indices et reipubli-
ce p^oidentes. q^u p^omittūt panes et vinū mi-
norari. p^opter luc^{um} tpale. et ali^o oēs qui p^oti-
cipant q^ucunq³ modo sciēt^{ur} in lucro pcti.
vt vxores. p^oueri res iustas sciēt^{ur} hereditā-
tes et poss^o dētes. **U**n legir^{ur} in Daniele. ca.
xiiij. **Q**uam vxores q^us filij sacerdotū belis
a rege cōbusti sunt. **S**eptimū p^octū
alienū est. **L**ū quis mur^{us} est in pec-
catis. quod corripere et reprehen-
dere tenetur. vt sunt q^ubo de^o cōmisit
sbditos. vt p^olati et p^orib^{us} familias. tenet^{ur}
enī t^oles sbditos corripere. alias vna cū ipsis
dānabūt. **U**n legir^{ur} de sacerdote **H**eli. j.

Regi. iij. **Q**ui nō corripit filios suos nūq³
agētes. ideo punit^{ur} est h^o p^o mortē tpalē. q^u
fracta ceruice cecidit de sella retrorsū et ex-
pirauit. ideo si in infernū descēdit nō in-
uenio aliā causā nisi q^u filios suos nō cor-
ripit. **U**n cū filij a p^oentib^{us} et laici a p^olati-
suis resp^ondūt nequa q^us idignari dnt^{ur}. nā
p^oies et p^olati ad h^o tenet^{ur}. alias cū eis dāna-
rent. **U**n **E**zech. iij. **S**i dicēte me ad ipiū
morte morieris. s. p^o tua supbia. auaricia. lu-
xuria. et tu nō annūciaueris ei. neq³ locutus
fueris. ipse si i^o iūqtate moriet^{ur}. sanguinē ei^{us}
de manu tua req^uraz. **N**ā oīa pctā q^u p^olati
pnt^{ur} corrigere et nō corrigūt. ipsis iputabūt^{ur}
et p^o eis dē dānabunt. **U**n **S**ap. vi. **D**i-
uissimū iudiciū fiet his q^u p^ont. **E**x quib^{us}
pt^oz q^u si p^ofessor dire p^ontēte redarguit. nō
p^opterea idignari d^oz. q^u p^ofessor ad h^o tenet^{ur}
q^u bon^{us} p^ofessor pot^{est} d^oz duos vl^o tres bñ ex-
pedire q^us decē negligēt. q^u nō ē redditur^{us} rō-
nē d^o numero p^ontētū vt^o paucos vl^o multos
audierit. s^o q^ulit^{ur} eos expedit et absoluit.
Si aut^{em} p^ofessor. p^opter luc^{um} tpale negligent^{ur}
expedit p^ontētes. g^ouit peccat. q^u s^om docto-
res. q^u scient^{ur} absoluit aliq^une quē coraz deo
p^ohabilit^{ur} estimat vel scit nō eē absolutū. ip-
so facto peccat mortalit^{er}. **V**ideāt g^o p^ofesso-
res quō absoluit p^oposos hoīes q^u nō iten-
dūt dimittē suā supbiā. imo ipso facto oñ-
dūt suā supbiā i^o vestib^{us} et i^o scissuris vestiū.
i^o lōgis caudis. **E**t sic etiā intelligit^{ur} de alijs
mūdanicis hoīb^{us} q^u oñdūt p^o p^ohabilia signa
q^u nō hnt^{ur} firmū. p^opositū abstinēdi a pctis.
vt publici fornicarij. adulteri. et p^ocubinarij
q^u p^ocubinas secū tenēt. nec a se intēdūt eal^o
remouē. **S**ilr et vsurarij. et lusores et mer-
catores. q^u nolūt restituē s^om p^osiliū p^ofessor^{is}
Silr torneamēta exercentes q^u seruant ad
huc illa ornamenta cum quibus peccane-
runt. **N**am hoc est euident^{ur} signūz q^u tales
non firmiter intendūt desistere ab illis pec-
catis. q^u si intēderet resignarēt vtq³ illa or-
namēta. q^ubo nō vtunt^{ur} nisi ad peccādū. et
sic tūc i^o futurū oporteret eos sibi alia orna-
mēta supbie p^opare. vbi fortassis tūc sup^o
et p^ociolitas talū cōpādoz a peccādo eos
retraheret. **U**n verus p^onitēs non solum